

Wandelroute Overijssel Brede beukenlanen, mossige bermen en smalle slingerpaadjes. Hof Espelo is een landgoed om te slenteren. Maar let op, het stinkt er!

Landgoed met een luchtje

Zorg dat je uit de cirkel blijft, anders krijg je pukkels! De waarschuwing komt van een wandelaar – de enige andere op deze mistige oktoberochtend. Cirkel? Eens wat beter kijken. Half verscholen onder de bladeren staan de resten van een heksenkring. Stinkzwammen zijn het, als fallussen uit de bodem priemend, volgens de legende door de duivel geplant om heksen 's nachts een pleziertje te gunnen. Wie in de cirkel stapt, raakt bezaaid met pukkels. De zwammen stinken, en niet zo'n beetje ook. Hoog in de boomkruinen, maar ook laag bij de grond is de herfst met man en macht ingetreden. Duizenden paddenstoelen zijn bezig aan hun grote najaars-schoonmaak: wat oud en dood is, wordt opgevreten en verteerd.

De geschiedenis van Hof Espelo begint zo'n acht eeuwen terug. Tot de 17de eeuw is de kerk eigenaar. Deze eist dat de beuken en eiken met zorg worden behandeld. Nadat het landgoed in commerciële handen valt, worden veel loofbomen vervangen door naaldbomen. Die doen dienst als stutpalen in de mijnbouw, maar als leefgebied voor planten en dieren vormen ze een armoedige omgeving. Na een succesvolle inzamelingsactie – 700.000 gulden in het laatje – wordt in 1984 Landschap Overijssel de eigenaar. En daarmee is het landgoed weer in goede handen. Het eentonige naaldbos wordt langzaam om-

gevormd tot loofbos. Vogels, insecten en vlinders befladderen vrolijk de opengesakte plekken.

ZITTEN EN WACHTEN

Statige beukenlanen doorkruisen het landgoed. De toppen in brons, rood en okergeel. Tussen de stammen door is een akker te zien. De aarde gitzwart, een mooi gezicht bij het malsgroen van de weilanden verderop. Hof Espelo is een typisch Twents landgoed: kleinschalig met plukken bos, akkers, graslanden, lanen en beken. De Eschbeek is de belangrijkste, links van het pad stroomt ie, sinds kort – na wat hersteloperaties – weer in zijn oorspronkelijke loop. Daardoor is de waterhuishouding op het landgoed sterk verbeterd. En mocht de beek het water niet binnen de oevers weten te hou-

den, dan biedt een vloeuweide uitkomst. Vanachter een hek is de plek te zien waar het glasheldere water tussen het riet door schittert. Er moet hier boszegge groeien, moerasvioltjes en rietorchis. „En als je tijd hebt,” – daar is de wandelaar weer – „moet je eens op het bankje gaan zitten en wachten. Vogels, reeën, alles komt hier drinken.” Tijd? De route is kort, maar er is zo veel te zien. Langs de oever van de Eschbeek een handjevol vliegenzwammen, de rood-met-witte-stippen-hoeden aangevreten door slakken. Stukjes ervan, vermengd met melk, zou men vroeger hebben

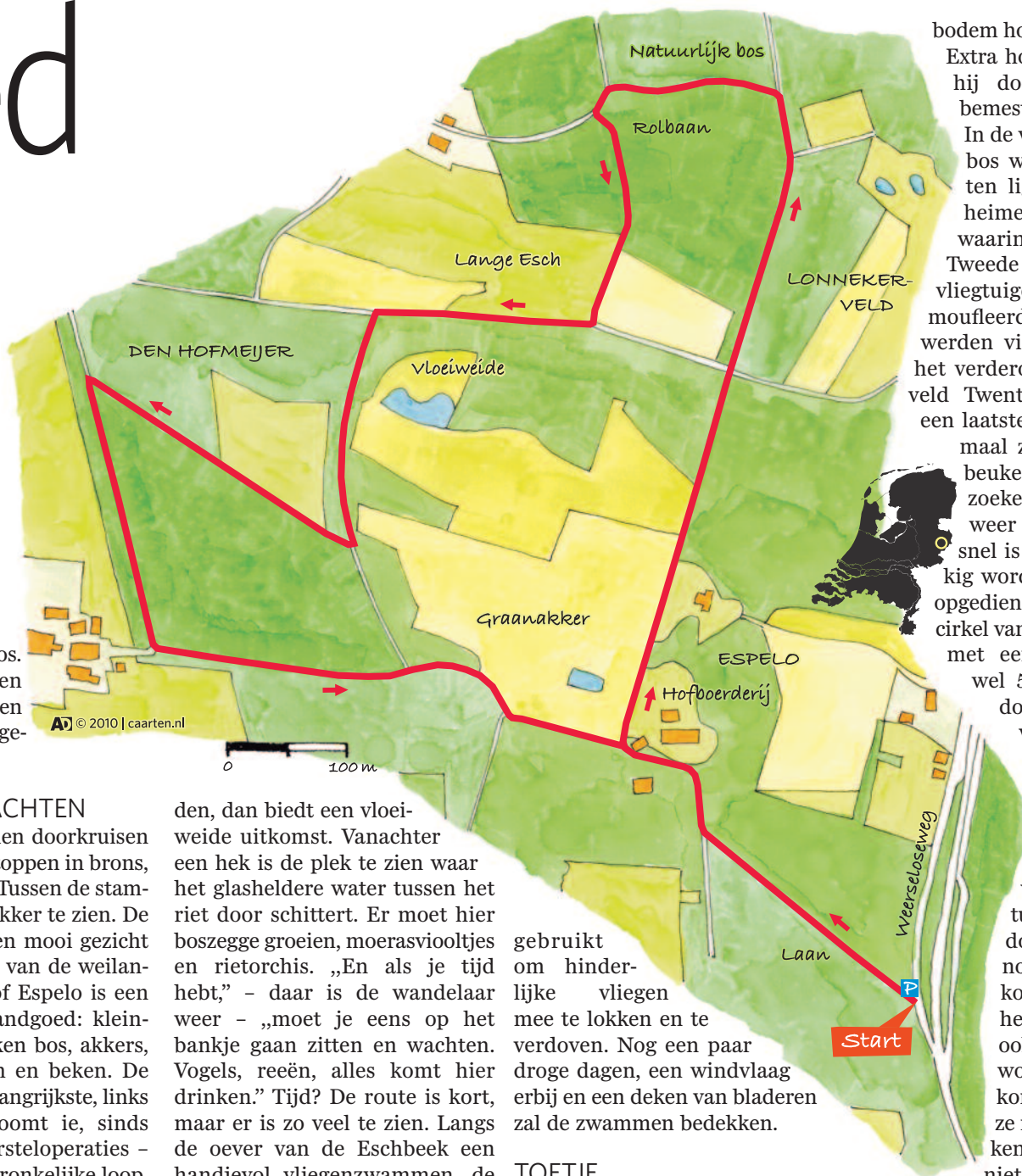
gebruikt om hinderlijke vliegen mee te lokken en te verdoven. Nog een paar droge dagen, een windvlaag erbij en een deken van bladeren zal de zwammen bedekken.

TOETJE

Dan een bocht en opnieuw opent het bos zich. Deze keer voor een es. De akker werd ooit door boeren aangelegd op de plek waar de

bodem hoog en droog was. Extra hoog, én bol, werd hij door eeuwenlange bemesting met plaggen. In de verte het dennenbos waarin de restanten liggen van de geheime stallingen waarin tijdens de Tweede Wereldoorlog vliegtuigen werden gecamoufleerd. De vliegtuigen werden via rolbanen naar het verderop gelegen vliegveld Twente gereden. Nog een laatste bocht, nog eenmaal zo'n schitterende beukenlaan en het bezoekerscentrum komt weer in beeld. Veel te snel is dat, maar gelukkig wordt nog een toetje opgediend: een volmaakte cirkel van nevelzwammen, met een diameter van wel 5 meter. Stinken doen ze niet. Daarvoor moeten we een paar meter verderop zijn. Daar steken een soort champignonkwestjes de kop tussen de bladeren door. Champignonkwestjes? Nee, koraal, daar lijkt het op. En dat ze ook 'rioolzwammen' worden genoemd, komt niet doordat ze naar violtjes ruiken, maar erg is dat niet. Integendeel. Heerlijk is het, die stinkende, schimmelende natuur in de herfst.

—Nanda Raaphorst

■ De twaalf provinciale Landschappen en het AD maken samen deze pagina. Landschap Overijssel is een van de twaalf Landschappen die de natuur dichtbij huis veiligstellen voor de toekomst. Dat kan mede dankzij de steun van een groot aantal donateurs en de Postcode Loterij.

wat, waar & hoe

■ De route

De route is ca 3,5 km lang en is gemarkeerd met gele paaltjes. Een gratis folder ligt bij het bezoekerscentrum. Over het landgoed loopt ook een route van 11 km, met blauw bewegwijzerd. De routes vallen deels samen.

■ Start-/eindpunt

De wandelroute start op het terrein van Hof Espelo vanaf de – gratis – parkeerplaats aan de Weerseloseweg in Enschede.

■ Met het openbaar vervoer

Lastig bereikbaar, vanaf Utrecht CS vier keer overstappen, reistijd circa drie uur.

■ Honden

Toegestaan, mits aangelijnd.

■ Handig adres

Natuurinformatiecentrum Koets-huis Hof Espelo, Weerseloseweg 259, Enschede, 053 4308449. Open: t/m 30 oktober: zondag van 11 tot 17 uur; woensdag 13 - 17

uur. Na 30 okt: zondag 12 - 16 uur; vakanties woensdag 13 - 17 uur. In en om het Koetshuis is veel te doen. Zo zijn er middagen waarop kinderen nestkastjes kunnen timmeren of het kabouterpad kunnen volgen. Elke vierde zondag van de maand staan de excursies en activiteiten op Hof Espelo in het teken van een bepaald thema. Zie voor meer informatie over Landschap Overijssel (0529 401731):

www.landschapoverijssel.nl

Kabelen: Bij de hofboerderij rechtsaf en je komt uit in het bos. De Eschbeek slingert door het gebied. Als de beek overstroomt, kan het water weg via een vloeuweide. FOTO'S COR DE KOCK